

Постанова
вченої ради Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

від 26 грудня 2018 р.

«Про реалізацію в ТНПУ механізмів забезпечення академічної доброчесності»

Заслухавши та обговоривши доповідь проректора з наукової роботи та міжнародного співробітництва Фальфушинської Г.І., вчена рада університету відзначає, що академічна доброчесність — це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Університет повною мірою користується «Методичними рекомендаціями для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності» та «Розширеним глосарієм термінів та понять із академічної доброчесності», розробленими та запропонованими МОН України в межах Проекту сприяння академічної доброчесності в Україні (SAIUP). Відповідальність за дотримання цінностей академічної доброчесності є водночас особистим обов'язком кожного та спільною справою університетської громади загалом. Порушення правил академічної доброчесності не лише завдає шкоди репутації університету, а й зменшує цінність освітніх та наукових ступенів, що тут здобуваються.

В університеті напрацьований певний досвід щодо реалізації принципів академічної доброчесності, а саме: з 2010 р. згідно з рішенням Вченої ради та конференції трудового колективу університету чинним є «Кодекс Честі», постійно проводиться опитування «Викладач очима студентів», що зменшує ризик прояву корупційної діяльності та недоброчесності з боку викладача. За сприяння ректора Б. Буяка та команди координаторів проекту SAIUP від Американських рад (голова – Т. Тимочко), на базі університету було проведено низку заходів для студентів, присвячених формуванню в них компетенції доброчесності, зокрема захід "Академічна доброчесність – формування нової академічної культури", інтерактивні ігри, лекторій із залученням Б.Буяка, Т. Тимочка, М. Томахів, які в доступній формі донесли студентству ТНПУ основні положення академічної доброчесності. Працівники університету дотримуються положень «Антикорупційної програми», прийнятої на вимогу «Закону України про антикорупційну діяльність». На сайті університету постійно у встановлені терміни розміщуються тексти дисертацій, з подальшим їх архівуванням у репозитарії Наукової бібліотеки університету, відгуки офіційних опонентів. У репозитарії університету створюється база магістерських робіт, яка є у відкритому доступі. З 2012 р. в університеті всі дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії та доктора наук перевіряються на унікальність з використанням програмних ресурсів виявлення плагіату (програма Анти-Плагіат, Plagiat.pl, EtxtAntiplagiat та Unicheck). Починаючи з 2017 р., аналогічна практика була запроваджена і для магістерських робіт. Якщо станом на грудень 2017 р. перевіркою програми Анти-Плагіат було охоплено лише 50% магістерських робіт, то на грудень 2018 р. ця цифра сягнула максимуму – 100%. Спостерігається тенденція до покращення якості випускових робіт: відсоток унікальності зріс на 6 % за останніх півроку і станом на 12. 2018 р. становив 85%. Відповідно до принципу підзвітності, як прояву академічної доброчесності, в університеті функціонує Наглядова рада, яка відповідає за прозорість надання будь-якої інформації, що стосується освітньої, науково-дослідницької, господарської та фінансової діяльності Університету, учасникам освітнього процесу, стейк-холдерам тощо. Новий склад Наглядової ради затверджено в 2017 р. наказом МОН України № 1575. Для студентів та працівників університету порушення академічної доброчесності, в тому числі академічний плагіат, шахрайство, обман, необ'єктивне оцінювання та несанкціонована співпраця, є неприйнятними.

Поряд із позитивом у цьому напрямку роботи університету мають місце проблеми та недоліки, зокрема: відсутність глибокого розуміння студентів та працівників того, що таке академічна доброчесність та академічне шахрайство, а також процедур, які мають доброчесність забезпечувати; відсутність внутрішньої мотивації до навчання у студентів; у процесі навчання сформувалася стала тенденція на переорієнтацію значної частини студентів з отримання знань на отримання формальних атрибутів освіти (оцінки, стипендії, диплом); нестійка орієнтація на професійну роботу за отриманим фахом; не активно залучаються студенти до розробки та впровадження політики й правил академічної доброчесності в університеті; здобувачі вищої освіти не декларують власні позиції щодо академічної доброчесності; спостерігається неактивна діяльність Комісії з питань етики та академічної доброчесності університету.

З огляду на зазначене, вчена рада постановляє:

Визнати, що основні принципи академічної доброчесності в університеті дотримуються на належному рівні, відповідно до «Методичних рекомендацій для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності», розроблених МОН України.

Затвердити: форму «Декларації про академічну доброчесність» зі здобувачами вищої освіти університету; форму «Довідки про результати перевірки різних видів наукової продукції» програмами Анти-плагиат; оновлений склад комісії з питань етики та академічної доброчесності університету.

1. Навчально-методичному відділу: розглянути можливість запровадження модуля «Основи академічної доброчесності» в межах викладання дисципліни «Вступ до спеціальності» для студентів бакалаврату, «Основи наукових досліджень» для магістрантів та «Організація наукової діяльності» для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії з метою підвищення обізнаності студентів у даній сфері та формування в них нетерпимості до проявів академічної недоброчесності.

До 1 вересня 2019 р.

2. Відділу у справах молоді:

2.1. Активно залучати студентів до розробки та впровадження політики і правил академічної доброчесності в університеті; надавати студентам підтримку й настанови; сприяти співпраці студентів та викладачів задля зменшення нечесної поведінки студентів.

Постійно

2.2. Проводити за участі ініціативних груп студентів та викладачів популяризаційні та роз'яснювальні зустрічі зі студентами, аби пояснити місію та функції «Кодексу честі».

Постійно

2.3. Залучати стейкхолдерів до діалогу зі студентами з метою підвищення професійної та навчальної мотивації студентів.

Постійно

3. Комісії з питань етики та академічної чесності університету: розробити положення з основних напрямів діяльності комісії відповідно до «Методичних рекомендацій для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності» МОН України.

Січень-травень 2019 р.

4. Відділу кадрів: продовжити підписання Згоди про академічну доброчесність із працівниками університету.

Постійно

5. Відділу аспірантури і докторантури: забезпечувати підписання Декларації про академічну доброчесність із здобувачами вищої освіти за освітньо-кваліфікаційними рівнями «Доктор філософії» та «Доктор наук».

Постійно

6. Центру моніторингу забезпечення якості освіти.

6.1. Розробити кількісну шкалу показників порушення академічної доброчесності.

До 1 лютого 2019 р.

6.2. Під час складання рейтингів науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти враховувати вияви порушення академічної доброчесності, що відобразатиметься у зниженні загального рейтингу на певну кількість балів залежно від виду шахрайства.

Постійно

6.3. Розробити комп'ютерно орієнтовану форму оцінки якості викладання навчальних дисциплін із використанням сервісу *Google-form*.

До 1 березня 2019 р.

7. Відділу комп'ютеризації університету поновлювати на сайті університету інформацію в рубриці «Академічна доброчесність» щодо подій, які відбуваються в університеті, та матеріалів про академічну доброчесність.

Постійно

8. Науковій бібліотеці: розробити інформаційні матеріали щодо основних принципів та засобів академічного письма та опублікувати їх на сайті університету.

До 1 лютого 2019 р.

9. Деканам факультетів:

9.1. Проводити тижні «академічної доброчесності» (із поясненнями та тлумаченнями поняття, обговоренням кодексів тощо).

Постійно

9.2. Забезпечувати передачу електронних версій магістерських робіт у репозитарій Наукової бібліотеки університету.

Постійно

9.3. Забезпечити підписання Декларації про академічну доброчесність із здобувачами вищої освіти університету.

Постійно

Контроль за виконання постанови покласти на проректора з наукової роботи та міжнародного співробітництва Фальфушинську Г.І.